

“โรคเลปโตสไปโรซิส (โรคฉี่หนู)”

สถานการณ์โรคเลปโตสไปโรซิส ในประเทศไทย

ข้อมูลเฝ้าระวังโรค จากสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ปี 2557 พบผู้ป่วยทั้งหมด 2,263 เสียชีวิต 25 รายกลุ่มอายุที่พบมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ 45-54 ปี (22.01 %) 35-44 ปี (20.95 %) 55-64 ปี (17.23 %) อาชีพสวนใหญ่ เกษตรกร ร้อยละ 58.0 รับจ้าง ร้อยละ 21.2 นักเรียน ร้อยละ 8.7 จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 5 อันดับแรกคือ ระนอง ศรีสะเกษ พังงา กาฬสินธุ์ สุรินทร์ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ตามลำดับ

ปี 2558 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 29 มิถุนายน 2558 พบผู้ป่วย 556 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 0.85 ต่อแสน ประชากร เสียชีวิต 10 ราย คิดเป็นอัตราตาย 0.02 ต่อแสนประชากร กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด เรียงตามลำดับ คือ 45-54 ปี (21.04 %) 55-64 ปี (19.42 %) 35-44 ปี (19.24 %) อาชีพสวนใหญ่ เกษตร ร้อยละ 54.0 รับจ้าง ร้อยละ 21.2 นักเรียน ร้อยละ 7.6 จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 5 อันดับแรกคือ ระนอง ศรีสะเกษ นครศรีธรรมราช พังงา ขอนแก่น ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ตามลำดับ

ข้อมูลทั่วไปของโรคเลปโตสไปโรซิส

โรคเลปโตสไปโรซิส หรือ **โรคฉี่หนู** เป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน เกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่มีขนาดเล็ก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นชื่อว่า **เลปโตสไปรา (Leptospira)** ที่อยู่ในไตและกระเพาะปัสสาวะของสัตว์นำโรค เช่น หนู โค กระบือ สุกร สุนัข แพะ แกะ โดยมีหนูเป็นสัตว์แพร่โรคที่สำคัญ เนื่องจากเชื้อชนิดนี้จะถูกขับออกมาทั้ง ฉี่หนู และปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมในน้ำหรือที่ชื้นแฉะ ทำให้เชื้อสามารถไชเข้าสู่ร่างกายทางบาดแผล รอยถลอก ผิวหนังที่แช่อยู่ในน้ำนานๆ รวมถึงการหายใจเอาละอองน้ำที่มีเชื้อโรคเข้าไป นอกจากนี้ยังติดต่อได้จากการรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อ

อาการของโรค

ผู้ป่วยมักมีอาการหลังจากได้รับเชื้อเข้าไป 1 - 2 สัปดาห์ โดยมีอาการที่สำคัญ คือ **มีไข้สูงเฉียบพลัน** **ปวดศีรษะอย่างรุนแรง** **ปวดกล้ามเนื้อ บริเวณน่อง โคนขา** คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน ตาแดง มีเยื่อหุ้มสมองอักเสบ มีจุดเลือดออกตามผิวหนัง ไอมีเลือดปน กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ ตัวเหลือง ปัสสาวะน้อย ซึม หากมีอาการดังกล่าว ให้รีบไปพบแพทย์ทันทีเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและรักษาที่ถูกต้อง จะทำให้การรักษาให้หาย ปกติได้ง่าย เพราะหากปล่อยทิ้งไว้จนกระทั่งเชื้อเข้าไปสู่อวัยวะที่สำคัญ เช่น ปอด ตับ ไต อาจมีอาการตับวาย ไตวาย และทำให้เสียชีวิต

ช่วงที่พบการระบาดของโรค

โดยทั่วไปสามารถพบการระบาดของโรคไข้ฉี่หนูภายในประเทศทุกปี ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรหรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่มีน้ำท่วมขัง ระบบระบายน้ำ และการสุขาภิบาลไม่ดี มักจะพบผู้ป่วยเพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงปลายฤดูฝน หรือช่วงที่มีฝนตกชุกในพื้นที่ที่เกิดอุทกภัย โดยจะพบในช่วงน้ำเริ่มลดหลังการเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม

วิธีป้องกันตัวเองและคนในครอบครัว

เพื่อให้ปลอดภัยจากโรคไข้ฉี่หนู ประชาชนควรป้องกันตนเองโดย ลดจำนวนสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค และร่วมมือกันกำจัดหนูในชุมชน เพื่อลดโอกาสการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่อาจปนเปื้อนเชื้อโรค ด้วยวิธีการดังนี้

- ภายในชุมชนควรให้ความร่วมมือกันในการป้องกันการเกิดน้ำท่วมขัง ปรับสภาพแวดล้อม เช่น ทำแนวทางเดินให้สูงขึ้น ถางหญ้าบริเวณทางเดินไม่ให้เป็นที่อยู่ของหนู ไม่ทิ้งขยะบริเวณทางระบายน้ำ
- รักษาความสะอาดบริเวณบ้านเรือน อย่าให้มีขยะ และเศษอาหารตกค้าง อันเป็นแหล่งอาศัยของหนู
- ดื่มน้ำต้มสุก และกินอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ ด้วยความร้อน รวมถึงเก็บอาหาร และน้ำดื่มให้มิดชิด อย่าให้หนูปัสสาวะใส่
- หมั่นล้างมือภายหลังจับต้องเนื้อ ชากสัตว์ และสัตว์ทุกชนิด
- หลีกเลี่ยงการเดินลุยน้ำ ย่ำโคลน ที่ชื้นแฉะ หรือมีน้ำขังด้วยเท้าเปล่า ไม่ใช้น้ำในแหล่งน้ำที่มีวัชกรบ่อ ลงไปแช่ ถ้าหากมีบาดแผลตามตัวต้องระวังเป็นพิเศษ ถ้าจำเป็นต้องเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว ควรสวมรองเท้าบูทป้องกัน
- หลังเสร็จภารกิจที่ต้องสัมผัสน้ำหรือที่ชื้นแฉะแล้ว ควรอาบน้ำชำระร่างกาย หรือล้างมือล้างเท้า ให้สะอาดทันที

ทั้งนี้หากพบว่ามีอาการมีไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ โดยเฉพาะน่องและโคนขา มีประวัติสัมผัสสัตว์ที่เป็นพาหะ หรือลุยน้ำ 1 - 2 สัปดาห์ ควรรีบพบแพทย์

****หมายเหตุ** หากมีอาการผิดปกติใด ๆ ที่รุนแรงควรรีบไปพบแพทย์ทันที และหากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถสอบถามได้ที่ สายด่วนกรมควบคุมโรค โทร 1422 หรือ กลุ่มโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน สำนักโรคติดต่อทั่วไป โทร 02 590 3176

กลุ่มสื่อสารสาธารณะและภาคีเครือข่าย สำนักโรคติดต่อทั่วไป

โทร. 02 590 3183 โทรสาร. 029510918